

HYVINVOINTIPALVELUT

HYVINVOINNIN JOHTAMISEN JA EDISTÄMISEN PALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Hyvinvointitoimiala

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Ruskon kunnan hyvinvointitoimiala

- edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa;
- seuraa kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin;
- vastaa kunnan eri toimialojen ja toimijoiden yhteistyöstä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa;
- vastaa kirjasto- ja kulttuuripalveluista sekä nuoriso- ja liikuntapalveluista;
- vastaa vaikuttamistoimielimien (nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston) toiminnan kehittämisestä, kunnan yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa sekä osallisuuden ja kansalaistoiminnan kehittämisestä;
- huolehtii vapaan sivistystyön opetuksesta ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa osoitetuista tehtävistä;
- vastaa kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisestä ja kehittämisestä;
- vastaa kunnan ulkoisen ja sisäisen viestinnän koordinoinnista ja kehittämisestä.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Vuoden 2025 toiminnallisissa tavoitteissa painottuvat pääosin samat toimialan oman palvelutuotannon kohteena olevat toiminnot kuin vuonna 2023 ja 2024.

Toimialan talousarvioesitys noudattaa kunnanhallituksen 17.6.2024 § 144 hyväksymää käyttötalouden ulkoisten menojen ja tulojen kehystä, ja siinä on otettu huomioon toimialaa koskevat sopeuttamistoimenpiteet, joiden myötä talousarvioesitys selvästi alittaa alustavan kehysten tason.

Palvelusuunnitelman kuvauksissa on painotettu vastuualueiden lakisääteisiä tehtäviä sekä vakiintuneita, kustannustehokkaiksi ja vaikuttaviksi arvioituja toimintoja. Toiminnan painopisteet perustuvat kunnan strategiaan ja tavoiteohjelmiin. Mittarointia on pyritty kohdistamaan perustyön seurantaan. Perustyön ohella tarkoitus on suunnata toimialan työtä pitkän tähtäimen tavoitteita palvelemaan kehittämistoimintaan ja hyvinvoinnin edistämisen käytännön kokeiluihin.

Hyvinvointialueuudistus on lisännyt tarpeita hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön monialaiseen johtamiseen ja yhteistyöhön kunnissa. Hyvinvointitoimiala vastaa (mm. lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 § 6, § 7 mukaisten) hyvinvoinnin edistämisen tehtävien toteuttamisesta ja yhteistyöstä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelusuunnitelmassa onkin kuvattu perinteisten vastuualueiden (kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä nuoriso- ja liikuntapalvelut) lisäksi erikseen monilaisen hyvinvoinnin edistämisen ja johtamisen palvelut sekä määritelty niihin liittyvät toiminnalliset

tavoitteet ja seurantamittarit. Näiden lisäksi toimiala seuraa toimintaansa suhteessa valtion ns. HYTE-kertoimen mittareihin, joiden perusteella osa kunnille jaettavasta valtionosuudesta määräytyy.

Nanny-toiminnalla vahvistetaan lapsiperheiden arjessa pärjäämistä. Talousarviossa nanny-toiminnan määräraha on vuoden 2024 tapaan varattu ostopalveluihin aiemman oman henkilöstöresurssin sijaan, mutta määrärahaa on supistettu ja palvelu on uudelleen pienkilpailutettu tehokkuuden lisäämiseksi. Vuoden 2023 alusta nuorisolakiin (955/2022) kirjatun harrastustakuun tarkoituksena on valtionavustuksen turvin mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä; Ruskolla jo vakiintunutta harrastustoimintaa tuetaan valtionavustuksella.

Esteettömyyttä julkisissa tiloissa edistetään suunnitelmallisesti osana taloussuunnitelman mukaista toistuvaa investointiprojektia esteettömyystyöryhmän koordinoimana.

Muutama vuosi sitten uudistetulla avustusjärjestelmällä mahdollistetaan kansalaistoimintaa ja yhteisöllistä palvelutuotantoa hyvinvointitavoitteiden mukaisesti. Avustusten jaossa tarkastellaan, miten jatkossa voidaan huomioida vakiintunut kunnan tilojenkäyttö osana avustuskokonaisuutta. Osallistamista edistetään toimimalla tiiviissä yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa, suoraan kuntalaisia kuullen osana koko toimialan perustoimintaa sekä kirjaston lakisääteisen demokratiatyön kautta.

Hyvinvointitoimialalla hyvinvointijohtaja vastaa myös kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisestä ja kehittämisestä sekä kunnan ulkoisen ja sisäisen viestinnän koordinoinnista ja kehittämisestä. Näiden osalta on lisätty omat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmallisen työn vahvistamiseksi; mittarointia niiden suhteen kehitetään.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu sekä hintojen nousu suhteessa resursseihin on merkittävä haaste, varsinkin tilanteessa, jossa talousarviota on pyritty sopeuttamaan. Toimialan toimistotyön niukka resurssointi lisää hallinnollisten virheiden riskejä. Mikäli hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmallista työtä ei jatketa, kunta saattaa menettää valtionosuuksia.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2023	TA 2025
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen	Vuodenvaihteessa 2023/24	1 krt / v
	TEA-viisari (kuntajohto)	68	>= 68
	HYTE-kerroin	Ei mittaristossa	>= 75 (V-S ka: 60)
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuus	Ei mittaristossa	133 500 €
	Koordinoidaan hyvinvointialueen hyte-	Ei mittaristossa	Toimintamallien ylläpito (kpl)

	yhdympintatyötä suunnitelman mukaan		
Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastytyväisyys	99 %	Vähintään 95 % asiakkaista suosittelisi palvelua
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Toteutui (kerhojen määrä 35)	Toiminnassa vähintään joka koululla
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	Toteuma 47 450 €	Vähintään 10 000 €
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteisten toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Toteuma 32 750 €	Vähintään 30 000 €
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoontuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	2 krt 5 kpl	1-2 krt / v Vähintään 5 kpl
Kunnan henkilöstön työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman mukaan	Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen Työhyvinvointikyselyn toteutus	Ei mittaristossa	kpl Toteutettu
Kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää kehitetään ja koordinoidaan viestintäsuunnitelman mukaan	Viestintäsuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen Viestinnän kehittämiskyselyn toteutus	Ei mittaristossa	kpl Toteutettu

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kirjastopalvelut tarjoaa kirjastolain mukaisesti uudistuvan kokoelman osana Vaski-kirjastoja, edistää lukemista ja monipuolisia lukutaitoja sekä tarjoaa tiloja kansalaistoimintaan ja oppimiseen sekä edistää yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja demokratiaa.

Kulttuuritoimen tehtävänä on paitsi edistää kulttuurin harrastamista, myös edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta hankkii vapaan sivistystyön opetuksen ostopalveluna Raisio-opistolta ja taiteen perusopetusta Turun musiikinopetus Oy:ltä.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Kirjastopalvelujen keskeiset tavoitteet vuonna 2025 ovat uudisrakennuksen käyttöönottoon valmistautuminen sekä työprosessien tarkastelu palvelukokonaisuutena. Toiminnallisina tavoitteina on yhdistää uudet tilat ja hakeutuvan työn hyvät mm. mediakasvatukseen liittyvät käytänteet sekä jatkaa yhteiskunnallisen vuoropuhelun tehtävää kokeillen eri konsepteja. Asetetut tavoitteet ja tulokset ovat pitkälti sidoksissa käytettävissä oleviin kirjastotiloihin. Jos rakennushanke viivästyy, jatketaan 2024 tulostavoitteiden mukaisesti.

Kulttuuripalveluissa vuoden 2024 tavoitteet liittyvät vakiintuneiden kulttuurihyvinvointipalveluiden jatkamiseen sekä mahdollisen uudisrakennuksen monitoimitilan mahdollisuuksiin.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Keskeisimmät riskit liittyvät haasteisiin osaavan henkilöstön veto- ja pitovoimassa, toiminnan järjestämiseen vaihtelevissa olosuhteissa ja väliaikaisissa tiloissa, kirjastotilojen sekä varattavien ja vuokrattavien ns. monitoimitilojen kulunvalvontaan, paloturvallisuuteen sekä ilkivaltaan.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP2023	TA 2025
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas Aineistomääräraha € / asukas Henkilötyövuodet / 1000 asukas	Toteuma (ei sisällä vyörytyksiä) 397222€: 61,80 €/as Talousarvio 54 500€: 8,56€/as Toteuma 53836€: 8,48€/as htv 0,79	Arvio, ei sisällä vyörytyksiä < = 65€ (= Varsinais-Suomen keskiarvo) >=0,79
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas Fyysiset käynnit / asukas Ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia kirjastossa	9,33 4,03 13	>11 >6,5 >5

Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan talouteen sopeutetun suunnitelman mukaan	69 Kyllä	>=71 Kyllä
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	Kyllä (kulttuurikasvatussuunnitelmasa avattu tarjonta) 18	Kyllä 16-18
Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä Opetukseen osallistuneiden määrä	-opetustunteja 495 -kurssilaisia 479	>=400 >=400

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntalain mukaisesti kuntalaisille monipuolisia liikuntaolosuhteita ja liikuntapalveluja sekä tukee paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa.

Nuorisopalvelut tukee nuorisolain mukaisesti nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja avoimia tiloja sekä edistämällä nuorten kansalaistoimintaa. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa heitä palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään mm. itsenäistymistä ja pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Koulunuorisotyöllä varmistetaan nuorten avun saaminen matalalla kynnyksellä koulujen arjessa, ehkäistään kiusaamista ja vahvistetaan koulu yhteisön toimivuutta.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Kunnan järjestämää liikuntapalvelua pyritään kohdentamaan edellisen vuoden tapaan väestöryhmiin, joiden omaehtoisessa liikuntaan osallistumisessa on esteitä. Tavoitteena on myös tukea vähän liikkuvien liikunnan harrastamista liikunnanohjauksen ja neuvontapalvelujen kehittämällä yhteistyössä hyvinvointialueen palvelujen kanssa. Liikuntapalveluvastaavan eläköitymisen jälkeen tehtävää pyritään järjestämään uudelleen, ja siinä vahvistetaan yhteistyötä kunnan muiden toimialojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Liikunta- ja vapaa-aikaolosuhteiden kehittämistä jatketaan taloussuunnitelman investointiprojektien avulla osallistamalla kuntalaisia ja parannetaan olosuhteiden ylläpidon suunnitelmallisuutta ja seurantaa. Jatkossa liikuntapaikkaverkostoa on syytä tarkastella kriittisesti etsien mahdollisuuksia sen tiivistämiseen. Palvelutarpeiden lisääntyessä kunnan

tuottamien liikuntapaikkojen ylläpitopalvelujen ohella on tarpeen pyrkiä edelleen lisäämään vapaaehtoistoimijoiden ja kolmannen sektorin roolia sekä tarkastelemaan annettua palvelulupausa kriittisesti suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.

Avoimessa nuorisotyössä järjestetään ohjattua nuorisotalotoimintaa sekä retkiä, leirejä ja tapahtumia, joihin kaikille nuorille tarjotaan mahdollisuus osallistua perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Vuonna 2024 jatketaan etsivää nuorisotyötä, jotta myös peruskoulun päättäneiden nuorten hyvinvointia voidaan tukea mahdollisimman varhain myös kohdennetusti ja estää ongelmien mutkistuminen. Vuonna 2023 aloitettua moottoripajatoimintaa pyritään ylläpitämään ja mahdollisuuksien mukaan laajentamaan, millä pyritään monipuolistamaan nuorisotyön muotoja ja edistämään mm. liikenneturvallisuutta. Koulunuorisotyön vahvistamista tehdään osana valtion erityisavustushanketta oman koulunuorisotyöntekijän muodossa; palkkaukseen saadaan ulkopuolista kehittämisavustusta pääosan aikaa vuodesta, minkä jälkeen tulee arvioida toiminnan vakiinnuttamista.

Nuorisopalvelujen toiminnan seuraamista on parannettu ottamalla käyttöön kunnallinen nuorisotyön dokumentointijärjestelmä. Nuorten osallisuuden edistämistä ja nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään edelleen yhteistyökumppanien kanssa.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2023	TA 2025
Vahvistetaan terveyttä mahdollistamalla kuntalaisille hyvät liikuntaolosuhteet ja aktiivinen arki	Liikuntapaikkojen ylläpidon resurssit ovat riittävät Liikuntapaikkojen ylläpidosta on laadittu priorisointilista palvelulupauksineen Tarkastetut ja ylläpidetyt yleiset leikkipuistot ja esitys leikkipaikkaverkoston tiivistämisestä	Toteutunut Toteutunut	Vähintään 0,5 htv Päivitetty palvelulupauslistaus 11 kpl Esitys uudesta verkostosta valmis
Tarjotaan liikuntapalveluja vähän liikkuville ja niille, joille ei ole tarjolla palveluja	Erytysryhmien ja ikääntyneiden liikuntaryhmien määrät Liikuntaneuvonnan kehittämiseen haetaan avustusta	7 ryhmää, lisäksi 2 pilottiryhmää Toteutunut	Vähintään 5 säännöllistä ryhmää Hyväksytty hankehakemus
Turvataan paikallisten urheiluseurojen mahdollisuudet tarjota edullisia liikuntaharrastuksia.	Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan Liikuntaseurojen kanssa suunnitellaan toimintaa yhdessä	Toteutunut Toteutunut	Maksuttomat olosuhteet vakiintuneelle toiminnalle Vähintään yksi suunnittelutapaaminen vuodessa.

Tarjotaan avoimia nuorisopalveluja nuorisotalolla ja verkossa	Toimintapäivien määrä / viikko Verkkonuorisotyö Ylläpidetään moottoripajatoimintaa	5 päivänä viikossa koulujen toiminta-aikana (kesällä avointa jalkautuvaa toimintaa). Toteutunut, lisäksi omat some-kanavat. Toteutunut.	3-4 päivänä viikossa Omissa kanavissa, vähintään kuukausittain Kerran viikossa.
Järjestetään leirejä, retkiä ja tapahtumia nuorille	Tapahtumien määrä	Toteutunut	Vähintään 8 vuodessa
Tehdään tiivistä kouluyhteistyötä	Nuorisotyö paikalla koululla Ryhmätyökset Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaan osallistuminen Päihdekasvatustuntien määrä	Toteutunut, 1.10.alkaen päivittäin Maunun koulussa. Kirkonkylän koululla viikoittain. Toteutunut, toteutettu myös kohdennettua pienryhmätoimintaa Toteutunut Ei mittaristossa 2023	Vähintään 3 pv / vko Kaikille 7. luokille Kuukausittain Vähintään 1 krt / v ala- ja yläkouluilla
Etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoria aikuisia	Etsivän nuorisotyön asiakkaat Nuorten aikuisten avoin toiminta Nuorten aikuisten hyvinvoinnista kerätään tietoa	Kirjattuja asiakkaita 13, kirjaamattomia n. 10. Lisäksi toisen asteen oppilaitostyössä kohdattu nuoria noin kerran kuukaudessa. Avoin kahvilatoiminta n. 1 krt / vko. Ei mittaristossa 2023	Vähintään 20 vuodessa Viikoittain Suunnitelma tiedonkeruun tavasta, pilotointi ja alustavat tulokset
Nuorten osallisuutta edistetään	Nuoret mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa Nuorten järjestämien tapahtumien määrä Nuorisovaltuuston resurssointi	Toteutunut. Nuvan kokoukset. Sanasta ihmistä-hankkeen nuorten kuulemisillat. Nuorten osallistaminen hankintoihin ja perustoiminnan suunnitteluun. Ei toteutunut, 1-3 Toteutunut, 1 800€	Vähintään 5 kokousta Vähintään 3 Vähintään 1 000 €

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Keskeisin riski liittyy liikuntapalveluista vastaavan työntekijän eläköitymisen jälkeiseen toiminnan uudelleenjärjestämiseen. Riskejä on myös osaavan henkilöstön veto- ja pitovoimassa ja palvelujen toimintavarmuudessa. Palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu suhteessa resursseihin on haaste. Vapaa-aikatoilijoiden ja ulkoliikuntapaikkojen turvallisuudessa on käyttäjiin liittyviä henkilöriskejä, joita pyritään ehkäisemään turvallisuussuunnitelmatyöllä.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2023</u>	<u>Ta2024</u>	<u>MTa2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Ts2026</u>	<u>Ts2027</u>
Toimintatuotot	110 970,25	108 400	108 400	119 100	119 100	119 651
Toimintakulut	-816 280,95	-994 328	-994 328	-942 504	-961 344	-980 560
josta palvelujen ostot	-183 656,13	-229 001	-229 001	-200 865	-204 877	-208 967
Toimintakate	-705 311	-885 928	-885 928	-823 404	-842 244	-860 909
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	1 022,01					
Toimintakulut	-565 011	-315 601	-315 601	-347 691	-354 645	-361 737
Toimintakate	-563 988	-315 601	-315 601	-347 691	-354 645	-361 737
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	111 992	108 400	108 400	119 100	119 100	119 651
Toimintakulut	-1 381 291	-1 309 929	-1 309 929	-1 290 195	-1 315 989	-1 342 297
Toimintakate (=sitova)	-1 269 299	-1 201 529	-1 201 529	-1 171 095	-1 196 889	-1 222 646
muut laskennalliset erät	-67 520	-69 289	-69 289	-63 657	-63 657	-63 657
poistot	-95 892,96	-88 029	-88 029	-114 555	-114 555	-114 555
nettomenot/asukas	-222,54	-210,67	-210,67	-209,65	-212,53	-215,22
asukkaat	6438	6 450	6 450	6 436	6 470	6 509